

A Központi Egyetem, a Szerb templom és a Dömötör templom, melynek helyén ma a fogadalmi templom áll

10. Szegedi Híradó: 1879. március 12. éjjel után 2 óra. Szeged város haldoklásának kezdete. Huszonnégy óra múlva halott, nincs többé.

Szegény, szegény szülővárosom! Magyarországi második városa!

A koldus sirat, aki szerkesztő volt, s vele sirat téged, s magát 70 ezer koldus magyar! De megsirat még Magyarországi is, amikor bajában érezni fogja, hogy itt nem vagy többé.

Kongj városháza öreg harangjai Hírdesd Szeged népének, hogy szülővárosa vég-órája elérkezett!

Lázár György (később Szeged polgármestere) emlékezése: A már előre elkészített mentőladikjainkba a Mars téren ültünk bele. Effele vésszel szemben tapasztalatlan emberek voltunk. Azt hittük, a betörő víz szépen hátára veszi ladikunkat, s mi elindulhatunk rajta, menteni a bajba jutott életkeket. Ebben a hitben ladikunkat nem kötöttük ki.

Az akkori budai országot magas kövezete a várost két egymástól elváló teknőre osztotta. Az árvíz Felsővárosban törvén be, annak piszkos árja elsősorban azt az oldalt töltötte be, s csak miután elérte a kövesút magasságát, omlott át a Móraváros felőli teknőbe.

De addig az előbbi városrészen pokoli rombolást folytatott. A vihar dacára, áthallatszott hozzánk az életükért küzdő emberek kétségbeesett jajveszékése, s az egymás után összerokkádó házak borzalmas recsegésének foszlányai és állatok keserves bőgése.

Hogy a helyzet még borzasztóbb legyen, a gázvilágítás kialakult, a víz bement a gáz gépezeteibe. A hold nem világított.

A pusztulás hangjai felé figyeltünk, s egyszerre a rókusai templom felől feketén, itt-ott csillogva mint szurok, embermagasságú tömeg vágtató felénk a Mars tér teljes szélességében. Ez volt az árvíz. Megmarkoltuk evezőinket, a víz levegőbe kapta ladikunkat, hogy majd felborított bennünket, s örült erővel ragadta a régi Rácz-temetőre (a Kálvária tér körül volt) vezető síkator torkolatába. Evezőinkkel nem tudtunk urai lenni a kormányzásnak. Ezen utca végében az épületek már derékig vízben álltak. Itt már összedőltek a házak is voltak, előttük akác-fák, melyhez hozzászorított bennünket az ár, s itt odakö-

töttük magunkat. Ezen utca ablakaiból is kiabáltak segítségért emberek, de azokban a pillanatokban mentésre gondolni sem lehetett, saját életünket kellett megővni, hogy másokat menthesünk. A közelünkben roskadozó házak tetőszékeire me-

Idén március 12-re esik Szeged múlt századi katasztrófájának, a mindent elpusztító nagy árvíznek kilencvenedik évfordulója. Ebből a jubiláris alkalomból közöljük 14 folytatásban megjelenő „Tudósítások a szegedi nagy vízről” című dokumentumsorozatunkat.

nekült lakosok beszédünkben észrevettek bennünket, hívtak segíteni, még pénzt is kínáltak, s volt olyan is, aki fenyegetőzött, hogy pisztolyával lelő bennünket, ha nem vesszük ladikunkba őket. De úgy örvényelt alattunk az ár, míg ki nem egyenlítettünk ennek a városrészeknek horpadásaiban a víz, hogy nem tudtunk elindulni minden önfeláldozó jószándékunk ellenére.

Az alattunk rohanó ár, a dühöngő orkán ereje egymás után kergette el gyalog ladikunk mellett az elszabadult háztetőket, feltépett kis fahidakat, kútkávékat, kukoricakotárkat, pallókat, egyéb falkotmányokat.

Ezalatt egyre kongtak a város harangjai, de ez már nem a pusztulást jelezte nekünk, az bekövetkezett már, hanem az életet. Hisz ahol harangoznak, ott még élnek. Három órára kiegyenlített a víz, nekiláthatunk a mentésnek.

A Kocsányas utcában (mai Bátor Jósika utca) még áll egy ház összeropadozva, bent gyertyától körülveve tegnapi halottjukat virrasztották a családtagok. Az ablakon beszóltunk, hogy meneküljenek.

— Ők nem hagyják el halott apjukat.

Mi csak eleveneket menthetünk és nem halottakat! Előbb őket vittük el a Kálvária utca egyik kőházába, aztán a halottjukat is hozzájuk szállítottuk.

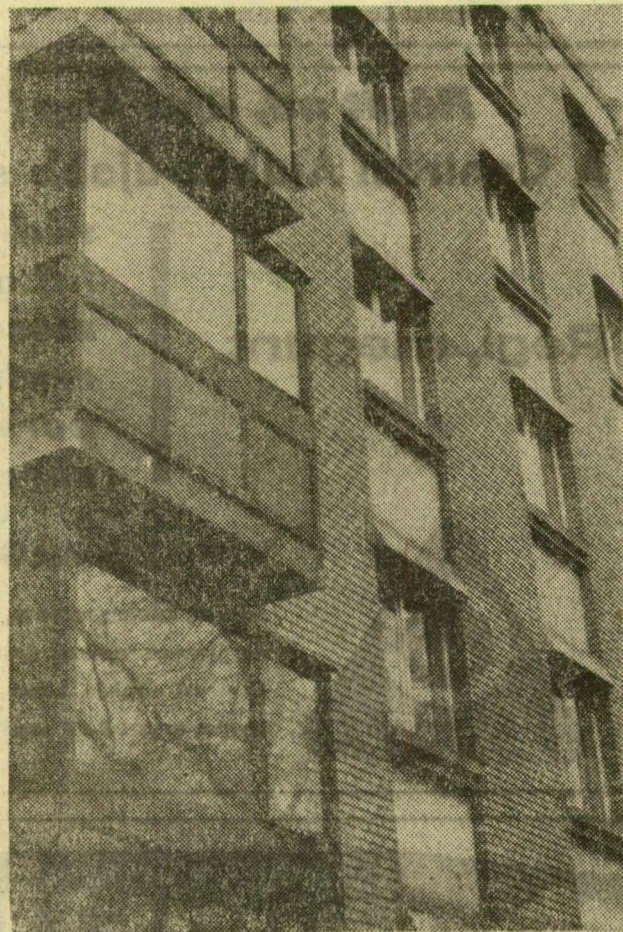
Réggel három órakor a Somogyi utcában és az Oroszlán utca felső részén, az

bal el lehetett menni. A vendéglő zsúfolva menekültekkel. A vár teteje teli kiöntött szegedi lakosokkal. Itt néhol kormos viharfáklák égtek. A vár tetején dühöngve fűtyült, üvöltött a szél az ideiglenes barakok között bujkálva, s fennszóval jajgatva sirtak a gyerekek. A felnőttek apatikusan bámultak maguk elé, odalenn robajosan roskadoztak össze a házak.

A mentés borzalmas munka volt ebben a korom sötétben. A mentők élete is veszélyben forgott összerokkádó házak alá került nem egy ladik, amik közül ki kellett volna szedni az élőket. Az első árróham — 2 és 3 óra között — volt az az idő, amikor Szegeden a legtöbb ház összeomlott.

A borzalmas események között is legborzalmasabb volt, amikor úszva menekülő egyéneket kénytelen volt az ember a ladikjától eltaszítani, hogy a már bementett 30—40 ember életét ne veszélyeztesse. Már az első órában többször előfordult, mikor a vízben vergődő a túlterhelt deréglyére nem lehetett felvenni: az ár marta-lekálul el kellett lökni. (Folytatjuk.)

Épült: 1957—1969

Lenin körút 18—20.

(30.) Az épület utcai homlokzata északi fekvésű, s ez a tervező Tarnai Istvánnak megnevezte a feladatát. A burkolóanyagok szerencsés megválasztásával, a tégl- és vasbetonszerkezet következetes megjelenítésével és a lépcsőházak érdekes formáival végül is szép épület jött létre. Kár, hogy párkánymagassága nem egyezik a hozzá csatlakozó régi épületével.

Nyitvatartás

Nagy Jánosné olvasónk panaszkolja, hogy nem egy üzletben záróra előtt pár perccel már becsukják az ajtót, s ha ki is irták, hogy 8 óráig nyitva, a nyitvatartás valójában ennél rövidebb.

A kereskedelmi rendeletek értelmében az üzlet zárása előtt akár egy perccel is a vevőt be kell engedni. Más a helyzet a vendéglátó iparban. Itt az üzletvezető a meleg étel kiszolgálását például zárás előtt fél órával — házi rendelettel — becsúszhatja.

Írják fel a rendszámot!

A Tompa utcában lakók panaszkolják, hogy a III. kerületi tanács által széppé varázsolt utcájukat traktorosok és autósok, vagy éppen a lovas kocsisok tönkreteszik. Nekik mindegy, hogy a járdára, vagy a már lassan nem is létező virágpadkára hajtanak fel. Kéri a tanácsot, hogy büntessék meg ezeket a rongálókat.

A III. kerületi tanácsnál azt a választ kaptuk, hogy maguk a lakók tudják megtenni ebben az ügyben az első lépést. Ha rongálást vagy szabálytalanságot tapasztalnak, írják fel a gépjármű rendszámát és az időpontot és jelentsék ezt a III. kerületi tanácsnál. Az igazgatási osztály megbünteti a szabálysértőket.

Meddig díszleg a rom?

Nem először trunk lapunkban a Kossuth Lajos sugárút 32. szám alatti ház romos mellékhelyiségeiről, amelyek a Marx téri új bérházak hatását is rontják, a városképet csúfítják. Arról nem is szólva, hogy az elromosodott épületben patkányok telepedtek meg, amelyek a lakásokba is bemennek. A Marx téri udvarban lakó apró gyerekek a romépület tetején játszanak, ami komoly balesetveszélyt jelent. Schlézinger János (Kossuth Lajos sugárút 32.) olvasónk kérdezi, mikor lehet végre meg-

szüntetni ezt az áldatlan állapotot?

Mint azt a III. kerületi IKV-nál megtudtuk, tavaly határozat született a bontásról, de a bérlet a bírósághoz fordult, és a bíróság az illető bérletnek adott igazat. Most viszont elfogadta a cseréként felejtett helyiséget a bérlet, tehát az épület lebontható. Mint azt a III. kerületi tanács építési osztályán mondották, az engedélyt soron kívül is kiadják az IKV részére, de még illetőjükben nem szerepel az IKV bontási engedély kérelme.

Szőlőtermesztési szaktanácsadás

Nem minden közös gazdaságban tudják még, hogy a Mezőgazdasági- és Élelmiszerügyi Minisztérium információs központja a központi szaktanácsadói címjegyzékbe a díjazás nélküli szaktanácsadást végző szervek közé felvette a Magyar Állami Pincegazdaságot, beleértve annak üzemét és pincézetét is.

A pincegazdaság szaktanácsadása kiterjed a szőlő termesztésének célgazdaságokban szerzett tapasztalataira, a különböző művelési módok értékelésére, a növényvédelem és a talajerő visszapótlás tapasztalataira.

Különösen lényeges a fajta kiválasztása, a fajta összetétel, az arányok megállapítása, a termelési és értékesítési lehetőségek összehangjának megteremtése, s ez mindaz a terület, ahol a pincegazdaságok igen hasznos tanácsokkal láthatják el a szőlőtermesztő termelőszövetkezeteket és szakszövetkezeteket is.

A must- és a borkezelés szaktanácsadási területe általános technológiai kérdéseket ölel fel. Eppen ezért hosszúléjárati szerződéseik alapján segítik a tapasztalt szakemberek a termelőzö-

filmjei - a hét filmjei - a hét

A ház és gazdája

A lírai realizmus a sokarcú mai szovjet filmművészet egyik legmarkánsabb irányzata. Metalnyikov új filmje is ehhez a sajátos hangvételű csoporthoz tartozik, s mint a többi ilyen alkotás, ez is halk, szomorú és néhol fájdalmas lírában oldja föl az élet drámai, sőt néha tragikus eseményeit.

A szovjet filmművészet régesrégén túljutott már az élet mesterkélt színpadkomponált bemutatásán, konfliktusmentes ábrázolásán. A lírai realizmus sem a lakkozás folytatása — bár a felületes szemlélőnek úgy tűnik, hogy ez a stílus csökkenti a drámai feszültséget —, hanem a konfliktus — valóságos, erőteljes konfliktus — sajátos megjelenítése. A lírai realizmus irodalmi elődje nem a lakkozásban, hanem sokkal inkább Csehov drámáiban keresendő: az atmoszféra, a hangulat mindenképpen a nagy orosz író világára emlékeztet.

De csak emlékeztet, s nem azonos vele. A különbség mindenekelőtt abból adódik, hogy a szovjet filmművészetnek ez az irányzata a mai élet konfliktusaira, problémáira keresi a választ, mint *A ház és gazdája* is. Elettanya — akárcsak egy Csehov darabnak — drámai, sőt tragikus. A film egy ember egyedülmaradásának története. Főhőse egy kolhozparaszt, Bajnyev, aki a háború után hazatérve hozzákezd új élete építéséhez. De egész sereg legyőzhetetlen problémával kerül szembe, kezdve attól, hogy megtudja, a háború alatt a feleségének volt valakije, egészen addig, hogy a kolhozban, amelyben dolgozik, nagyon keveset keres. Új házat akar építeni, jóval többre lenne tehát szüksége. Ezért elindul új munkahelyet keresni, az ország legtávolabbi vidékeire is jelentkezik, ha úgy látja, hogy munkájáért többet kaphat. De aztán kiderül, hogy hiába dolgozott, mert egyedül maradt családja, akikért a sok fáradtságot, messzi munkát vállalta, elhagyja őt.

Mint a cselekménynek

ebből a pusztá vázlatából is látható, nem maga ez a végtelenül egyszerű, puritán történet a fontos itt, hanem azok a problémák, amelyek a film a szovjet felvet és elmond. Olyan problémákkal szembesíti ez a film a nézőt, mint a háború utáni szovjet élet nehézségei, a társadalmi és egyéni érdekek összefüggései, az emberi kapcsolatok és az egyéniség alakulásának társadalmi háttere. Amit ezekről mond a film, őszinte és igaz, száz százalékosan valóságghú.

Bajnyev szerepében az idegen vérből, a *Mi házukból* és az *Elnök*-ből jól ismert Iván Lapikov nyújt kiváló alakítást.

Ü. L.

„Narancs-szerelvény”

Algériai, friss narancsszállítvány érkezett csütörtökön a nagyvásártelpre és a Délker Vállalat tárházába. A „narancsszerelvény” közvetlenül Rijekából jött az Algériában vásárolt zamatos gyümölcs tételeként. A Délker-nél elmondották, hogy ez még nem az utolsó szállítvány, folyamatosan érkeznek a távoli országokból a megrendelt tételek. A hét elején például ezer tonna izraeli jaffa-narancs került hűtőházba. A vállalat tervén felül ezer tonna szép, érett vörös ezeztű olasz narancsot is vásárolt, ez azonban az olaszországi sztrájkok miatt késik, s ugyanígy akadozik a citromszállítás is. A késedelem azonban nem zavarja a folyamatos ellátást.

A vállalat egyébként az év első negyedében a tavalyi időszakkal szemben ezer tonnánál több, összesen 8500 tonna citromot és mintegy ötezer tonnánál több narancsot hoz forgalomba. Ehhez jön még az olasz tétel.

Élelmiszeripari vezetők tanácskozása

A Magyar Élelmiszeripari Tudományos Egyesület széles körű tanácskozást rendezett csütörtökön az élelmiszeripari vezetői, szakemberek részvételével az ÉDOSZ székházában. A tanácskozást dr. Sághy Vilmos, a mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter első helyettese, az

egyesület társelnöke nyitotta meg. Számos előadás hangzott el az iparágakon belüli hatáskörök, az anyagi érdekesség, a vállalati önállóság legcélszerűbb rendszerének kialakításáról, az ipar, a mezőgazdaság és a kereskedelem együttműködéséről. (MTI)